شیوەنی
مەلا جەمیلی ڕۆژبەیانی
بۆ حوزنی موکریانی

ئا: ئازاد هیدایەت دەلۆ
(سۆران)

مامۆستا مەلا جەمیلی ڕۆژبەیانی (١٩١٣- ٢٠٠١/٣/٢٧) یەکێک بوو لەخاوەن خامە ڕەسەنەکانی میللەتەکەمان و زیاتر لەنیو سەدە بە بەردەوامی لەخزمەتی مێژووی گەلی کورد و وشەی پیرۆزی کوردیدا بوو، هەمیشە نووکی قەڵەمەکەی وەکو ڕمێک بۆ بەربەرچدانەوەی ئەوکەسانە بەکارهێناوە کەوا هەوڵیان دەدا مێژووی ڕەسەنی میللەتەکەمان بشێوێنن.

ئەم زاتە بە بۆنەی کۆچی دوایی سەید حوزنی موکریانی (١٨٩٣- ١٩٤٧/٩/٢٠) نامەیەکی تێرو تەسەلی بۆ خوالێخۆشبوو گیوی موکریانی (١٩٠٣- ١٩٧٧/٧/٢٤) نووسیوە دوای سەرخۆشی لێکردن و هەندێ ڕاسپێری بۆ گیوی موکریانی، پارچە هۆنراوەیەکی تێرو تەسەلیشی نووسیوە وەکو شیوەنێک بۆ حوزنی، هەرچەندە نامەکە هەندێک بە زەحمەت دەخوێنرێتەوە، بەڵام هەر چۆنێ بێ ئێمە توانیمان دەقەکەی لێرەدا پاکنووس بکەینەوە. جا فەرموون لەگەڵ دەقی نامەکە، بە هیواین سوودی مێژوویی خۆی بگەیەنێت و ڕۆحی خوالێخۆشبووان (حوزنی و گیو و ڕۆژبەیانی و مستەفا نەریمان)یشی پێ شاد بێت، چونکە ئەم نامەیە لەناو دەستنووسەکانی نەریمان-دا دۆزراوەتەوە.

دڵ بەجۆشی، هەناو پڕ خرۆشی، دەروون بەغەمی، چاو بەنەم، گیوی گیان، یەزدان بەزەیی بەحاڵتابێ، دڵت بداتەوە.

هاوکاری غەم و خەفەت، هاوبەشی شین و وەفاتم، شەریکی شین و پرسەتم... مەرگی کاکت، مەرگی باوکمە..، زیزی خۆت و دایکت زیزی خۆم و برام و خزم و خوێش و کەس و کار و قەوم و گەل و هۆزمە.

سەید حوسێن حوزنی! ئەوی بتوانێ کە بڵێ (حوزنی) دەبێ هەڵگری (حـوزنی- حـوزنی) بێ.. حـوزنی ئەو شاملە بۆ هەموو کەس کە بتوانێ نقە (تلفظ) بە (ێ)ی نقە پێکەر (تکلم) بکا..!

سـەید حوسـێن، هەر لە تۆ نەچوو، لە دەسـتی هەمـوو کوردچوو، لەدەستی خوێندەواران چوو، لەدەستی خاوەن گۆڤار و ڕۆژنامەکان چوو، لەدەستی فەرهەنگ نووسان چوو، لە دەستی مێژوونووسان، خۆرهەڵاتناسان چوو!

برام: هەرچەندە خۆم بەگریانەوە، بە فرمێسک ڕژانەوە ئەم نامـیلکەیەت بۆ دەنووسم.. ئومـێـدیشم وایە: کـە بتـوانم لەم ڕۆژانەدا لە دەرگـاکـەتان کـولی گـریانم کـەم بکەمـــەوە... هەرچەندە خـۆیشم ئەم هەڵبـەســتــەم ئامـادەکـردووە کـە لەناو (مـحـفـل)ی (تأبین)ەکـەیدا بیخوێنمەوە.. بەڵام دەڵێم: «هەرگیز نابێ کە تۆ، پەشێو بی بۆ (حـوزنی)،.. ئەو (حـوزنی)یەی کـەوا هەزاران لاپەڕەی مێژوو یادی دەکا، ئەو (حوزنی)یەی کە (زاری کرمانجی)، (ڕووناکی)، (دەنگی گێتی تازە)ی بەجێ هێشتووە، ئەو (حوزنی)یەی کە هەزاران لاپەڕەی ئەدەب، دیریک، هونەری بە یادگار لە پاش بەجێ ماوە، تا ڕۆژی رستـاخـیـز، کـوانووی «فـاملیـا»ی ڕۆشنایە و وجـاخی ڕوونە، ئیـتـر نایەوێ کـەس بۆی بگریێ، کـەس شـینی بۆ بکات، جێی ئەو بەهەشتی باڵایە، خولدی بەرینە و تاوی جـاویدان دەمـێـنێ، خـۆیشی هەردەمـێـنێ، لە پێش چاومـانە.. زۆر داخ کـە ئێـسـتـەکـە، بە گـەیشـتـنی کاغەزەکەی تۆ، ئەم وەڵامە ناخۆشە، نالەبارە، ناهەموارە دەبیـسـتـم... زۆر داخ کـە مـێـژووی ٣/ ١٠/ ١٩٤٧ بۆ خـــەبەرت نـەدامێ بێم بۆ بەغــــدا، بێم بۆ دیدەنی تەرمەکەی.. زۆر داخ کە من لە شوێنێکی وەها چەپ و پەرم کـەوا هیچ پەیامێ نابیـسم.. مـەگەر لە کـاغـەزی برادەرانا... بە خـوا مـەخـابنە کـەوا لە هەمـوو دەنگ و باسی (تا لە ڕۆژنامـــە)کــانیش، چونکە پۆســتـــەی (لەیلان)(١) نارێکە، منیش بێ نەوا و کەم دەستم.

بەڵێ: دەمــێکە، نە (دەنگی گــێــتی تازە) وە نە (گـەلاویژ) وەرناگـرم... وام دەزانی کـە هەردوو لایان، لەبەر بێ پارەیی دەرناچن... من چوزانم کـە ئەم مـرد، ئەوی تریش ئاوابوو..!

برام ئێستەکە دوو پارچە کاغەزم هێشتا لە (پۆستە) دایە کـەوا بۆ (حـوزنی)م نووسـیـوە... هەروەکـو بۆتم نووسی، تەوەسوتم بە (ئەو و بە تەوفیق وەهبی) کردووە بۆ (قزراباط)(٢).

برام: (ئەمـانەت)ێکم لای (حـوزنی)یە... ئەویش (وصل)ێکی حواڵەیی بۆ (عەزیز یامولکی بەگ)ە کەوا پارەم بۆی ناردووە، ئینکاری کردووە.. لەگەڵ کاغەزێکی (عەزیز یامولکی)دا، کە لە باتی (سند) هەڵم گرتووە. لەو خصوصەوە کە وەعدی دابوو: هەر حەلێ تەرجەمەی کتێبەکەی «کورد و کوردستان احتلاللری» تەواو بوو، لەسەر نەفەقەی خۆی چاپی بکا، ئێستەکە ئینکاری دەکا... جا، برام بە هیـوام کـە ئەمـانە لەناو (کەلەپوور)ەکاندا لە یادتان نەچێ. بۆم بەدەست بخەنەوە گیانەکەم، چونکە هەردووکی لای من بەنرخە..

کاکم مەلا محەمەد ئەمین و مەلا فەتاح و هەموو خزمەکان، وەکو تۆ دڵ هەڵقرچاو، جگەر برژاو، خەفەتبار، غەم خوارن.

بڕژێ چاوەکەم عەسر وەک باران
خوێناو بڕێژە چوون دیدەی یاران
لافاوی خوێنت هەڵستێ وەک (دەجلە)
گەنجان ڕاماڵێ بۆ (بەغدا) پەلە
کۆڕی شین بگرن، بەکوڵ بگرییێن
واوەیلا بکەن بڵێین (سەی حوسێن)!
ئێستا کەی وادەی ئاکامی تۆیە
کەوا نیشتمان بەهیوای تۆیە؟
ئۆغرکردنت بۆ لای خامۆشان
کوردانی سەرپاک وەک من خرۆشان
هەموو چوون دایکت قوڕیان لەسەرە
وەک (گیوی) کەوا سەرشیوەن دەرە
«برام کاکە گیان بۆ چ دەنگت نایێ
چیت بەسەر هاتووە کوێرایم دایێ»
سەرداری دەستەی نووسەرانم ڕۆ
پێناوی ڕێگەی نیشتمانم ڕۆ.

١- (لەیلان): ناحیەیەکە لە باشووری ڕۆژهەڵاتی کەرکووک و م. مەلا جەمیل ڕۆژبەیانی دانیشتووی گوندی (فرقان)ی سەر بەو ناحیەیە بووە.

٢- (قزرابـاط)، یان (سـعدیە): ناحیـەیەکـە سـەر بەقـەزای شارەبانی پارێزگای (دیالی) و م. مەلا جەمیل ڕۆژبەیانی وەکو وتار خوێن و پێشنوێژ ماوەیەک لەوێ بووە.

شیعری لاواندنەوە – ELEGIE

د. موحسین ئەحمەد عومەر
(زانکۆی سەلاحەدین- کۆلێژی زمان)

شیعری لاواندنەوە (الرثاء) لە ئەدەبیاتی کۆن و نوێی کوردی مێژوویەکی دوور و درێژی هەیە، ئێمە گەلێک تێکستی شیعری ناسراومان هەیە، هەڵبەت، ئەم لایەنەش ئەدەبیاتی نووسراو و میللی و فۆلکلۆریش دەگرێتەوە، شیعری لاواندنەوە بەوە ناسراوە: قەسیدەیەکە سەر شارە، یان پڕە لە عاتیفە و هەستی ڕۆمانتیکی و جۆرێک لە خەمباری کە وەک سیمایەکە بۆ هەستە ڕۆمانتیکییەکە. زیاتریش شاعیر باس لە ژیانی تایبەتی خۆی دەکا (Personnelle)، واتە ناوەڕۆکی قەسیدەکە پێوەندی بەخۆیەوە هەیە و شاعیر کەسێک دەلاوێنێتەوە، ئەوکەسە دەشێ دەزگیران، یان کوڕ، یان کچ، یان کەسێکی زۆر نزیکی بێ، پیشاندانی هەستی لە دەستچوون، لێرەوە لاواندنەوە وەک دیاردەیەکی دەروونی هەڵکەوتێکی تایبەتی وەردەگرێ، ئەویش بریتییە لە ژیاندنەوە و هێنانەوە دنیا، ئەمەش لە ئەدەبیاتدا بە وێنەی شیعری و چنینێکی نایاب دەکرێ، ئەم چنینە توانا و بەهرە و خەیاڵێک، یان چڕبوونەوەیەکی عاتیفی و هونەری دەوێ کەم لە شاعیران توانیویانە لەم بوارە قەسیدەی جوان بنووسن، بەڵام ئێمە کۆمەڵێک نموونەی نایابمان هەیە لە ئەدەبیاتی نووسراو و میللی و فۆلکلۆری. هەرە ناسراوترین قەسیدە لە شیعری کۆنی کوردی، قەسیدەی (گڵکۆی تازەی لەیل)ی ئەحمەد بەگی کۆماسی-یە «کە هەندێک بەهی ئەحمەد بەگی دەربەند فەقەرە-ی لە قەڵەم دەدەن»

قەسیدەکە بەم بەیتە دەست پێ دەکا:

گلکۆی تازەی لەیل
گلکۆی تازەی لەیل

ئارۆشیم وەسەر
گلکۆی تازەی لەیل

بێ گومان لە ئەدەبیاتی میللی و فۆلکلۆریش نموونەی لەم جۆرە هەیە و لەلای (وەلی دێوانە) و داستان و بەیتەکانی خۆشەویستی و قارەمانی-یش ئەم تێمە دەدۆزرێتەوە.

لە ئەدەبیاتی هاوچەرخ دەتوانین دیوانی (شیوەن و فرمێسک)ی گۆران بەهەموو قەسیدەکانی بە نموونەی شیعری لاواندنەوەی نوێ و نایاب لەقەڵەم بدەین، بەڵام لەناو ئەم کۆمەڵە شیعرەی گۆران هەردوو قەسیدەی (شیوەنی گوڵاڵە) و (گوڵی کەمخایەن) لەم ڕووەوە بە پلەی یەکەم بێن، چونکە ئەم هەستەی سەرەوە بە شێوازێکی بڵندی هۆنینەوەی هونەری تەعبیری لێ کراوە، شاعیر جیهانێکی ناوێزەی دروست کردووە کە سنوورەکانی لەدەست چوونی تاکەکەسێک دەبڕێ و وەک کێشەیەکی وجوودی و زەمەنی مرۆڤ پیشانی دەدا، خوێنەر لەگەڵ خوێندنەوەی هەست دەکا ئەو کەسەی لەدەست چووە زۆر لە خۆی نزیکە. ئەم دیاردەیە لە هەموو ئەم نموونە شیعریانەی لێرە ناویان هاتووە بەدەست دەکەوێ.

لە ئەدەبی جیهانی ناسراوترین قەسیدە، قەسیدەی (دەریاچە)ی (لامارتین)ە، کە لە کۆمەڵە شیعری (ڕامانەکان- Meditationes) بڵاوبووەتەوە، بێجگە لەمە ئەم کۆمەڵە شیعرە قەسیدەی لەم جۆرەی زۆر تێدایە کە لە ساڵی ١٨٢٠ بڵاوبووەتەوە، بەڵام ناسراوترینیان ئەم قەسیدەی سەرەوەیە. (لامارتین) لەم قەسیدە بەناوبانگە، لەکاتێکی دیاریکراو ژوانی لەگەڵ دەزگیرانە تازەکەی هەیە، شوێنی بەیەک گەیشتنیان بەپێی ڕێککەوتنی پێشوو، بریتییە لە لێواری دەریاچەی بورژێ، لە کاتی دیاریکراو (لامارتین) لە لێواری دەریاچە ئامادەیە، بەڵام (لامارتین) وێڕای خەم و پەژارە و سۆزێکی زۆر بۆ کچە نەخۆشەکەی (ژولی) کە لەسەرە مەرگە لەم شوێنە ئامادە دەبێ، سەرەنجام دەزگیرانەکەی بەهیچ شێوەیەک ناگا، دواجار ئەم هەستە کە وەک لە دەستچوون وایە، لەگەڵ لە دەستچوونی کچە نەخۆشەکەی تێکەڵی یەکتر دەبن و شاعیر دەردی دڵی خۆی لە ڕێگای بەکارهێنانی کۆمەڵێک مێتافۆری تایبەت بەسروشت، وەک دەریاچە و ئاو و بەرد و باو بەلەم و شەپۆلەکانی دەریاچە و زەمەن دەردەبڕێ. لەم قەسیدەیە مەسەلەی زەمەن بایەخێکی زۆر سەرنج ڕاکێش وەردەگرێ، بەو مانایەی هەموو شتێک تێدەپەڕێ، ئەم قەسیدەیەی (لامارتین)، هەروەکو دیوانی (شیوەن و فرمێسک)ی (گۆران) بریتین لە شیعری نوێی لاواندنەوە، چونکە لە ڕووی کێش و سەروا و هۆنینەوە زۆر جیاوازن لە چاو ئەوانەی پێش خۆیان.

لە ڕووی مێژووییەوە شیعری لاواندنەوە- Elegie، لە ئەدەبی ڕۆژئاوا بریتییە لە قەسیدەیەکی کورت، ئەوسا «درێژییەکەی بە قەد شیعری غەزەلە بەو شێوەیەی لە ئەدەبی کۆنی کوردی هەیە» کێشێکی تایبەتی هەیە کە بەکێشی لاواندنەوە (Le distique elegiaque) ناسراوە، بەڵام لە شیعری لاتینی وەک جۆرە شیعرێکی لیریکی ناسراو بوو کە پڕ بوو لە عاتیفەی هەڵچووی شاعیر. لە ئەدەبی سەردەمی کلاسیک بریتی بووە لە جۆرە شیعرێکی پڕ لە سۆز و هەستی خەمباری، بەتایبەتی شادی و ئازاری خۆشەویستی، بەڵام لە ئەدەبیاتی کۆنی یۆنانی هەڵکەوتێکی دیکەی هەبوو، بەجۆرە کێشێکی دیکە دەنووسرا (...) زیاتر دەبوایە سیفەتێکی هاندان و ڕێبەدیی و حیکمەت و فێرکردنی هەبێ. هەتا سەدەی سێیەمی زایینی بەم شێوەیە درێژە بەخۆی دەدا کە لەلایەن (کالیماک) و (فیلیێتاس) بەکارهاتووە، چونکە بۆ یەکەمین جار لەلای ئەمانە بۆ هەستی خۆشەویستی شاعیر خۆی بەکارهاتووە. دواتر لەسەردەمی ڕۆمانی، ناسراوترین شیعری لاواندنەوە، لەلایەن (ئۆڤید)ەوە نووسراوە کە لە (Triste) و (Pontique)، شاعیر بە عاتیفەیەکی ناوێزە و سەرشار لەلاواندنەوە باس لە مەنفاو دوورە وڵاتی خۆی دەکا. لێرەوە دەبێ ئاماژە بەوە بکەین، کە (ئۆڤید)، بە یەکەم شاعیری پەناهەندە لە قەڵەم دەدرێ. (ئۆڤید لە ساڵی٤٣پ.ز لەدایک بووە لە ١٧ز کۆچی دوایی کردووە.) ئۆڤید لەلایەن دەسەڵاتی ڕۆمانی بۆ دەرەوەی وڵات دوور دەخرێتەوە، دوای سی ساڵ دەگەڕێتەوە زێدی خۆی، بەڵام بە عەشق و سۆزێکی لە ڕادەبەدەر باس لە زێدی خۆی دەکا. شاعیر باس لە غەریبی خۆی دەکا کە لە وڵاتی خۆی غەریبە و لە هەمان کاتدا وڵاتی مەنفاش بۆ ئەو نابێ و هەستێکی ناجێگیرە. ڕەخنەگری فڕەنسی

سەدەی حەڤدەیەم، (نیکۆلا بوالوو)، کە لەسەردەمی ئەم شــیــعــری لاواندنەوە- Elegie زۆر باو بووە، بۆ پیشاندانی مەرجێکی باشی نووسینی ئەم جۆرە شیعرە دەڵێ: (دەبێ تەنیا دڵ لە شیعری لاواندنەوە قسە بکا.)
لە ئەدەبی تورکی ســـەردەمی ڕۆمـــانسی، دەتوانین قەسیدەی (مەقبەر)ی شاعیری تورکی و عوسمانی (عەبدولحەق حامد) بەیەکێ لە نموونە جوانەکان دابنێین، ئەم قەسیدەیە لەلایەن (شێخ نووری شێخ سالح) کراوەتە کوردی و سەرەتاکەی بەم جۆرەیە.

هاوار من چیبکەم، نە جێ ما نە یار
هەر دڵ مایەوە، پڕ دەرد و ئازار
ئێستا لێرە بوو، لە دەستم بەربوو
لە ئەزەلەوە، هات بۆ ئەبەد چوو.

گۆران لە قەسیدەی (شیوەنی گوڵاڵە) بەم جۆرە دەڵێ:

کچم، مایەی ژیانم، یادگاری
شەبابم، نۆبەرەی شیرینی داری
غەرامی کەم دەوامی عومری لاویم
دڵۆپی خوێنی گەرمی ئاگراویم!

هەروەها لە قەسیدەی (گوڵی کەمخایەن) دەڵێ:

لە بەرەبەیانی شەباب و جوانییا ئەی گوڵ
گوڵی گەشی پەمەیی وەک ستارە پرشنگدار!
لە خەندەتا ئەگەڕا جیلوەیی تولووعی بەهار
لەنەغمەتا مەلی خوێندن ئەهاتە سۆزش و کوڵ!

ئێستێک

قەیرانی وەرگێڕان

ئازاد حەمە شەریف

شتێکی لە کەس شاراوە نییە کە هەر لە دوای ڕاپەڕینەوە کتێب و نامیلکە و بابەت بە لێشاو لە زمانانی ترەوە وەردەگێڕدرێنە سەر زمانی کوردی و دانە دانەش کتێب و بابەت لە زمانی کوردییەوە وەردەگێڕدرێنە سەر زمانی عەرەبی و فارسی و تورکی و ئینگلیزی. ئەم دیاردەیە لەلای هەندێ کەسی ساویلکە بە پێشکەوتن دادەنرێت و ڕەنگیشە کەسانی وا هەبن دەستخۆشی لەوانە بکەن کە قۆڵی خۆیان هەڵماڵیوە و بە ڕاست و چەپ شەنەبای وەرگێڕان دەکەن.

بەڵام ئەگەر بەوردی لەو مەسەلەیە بڕوانین و بەدواداچوونێکی زانستیانە بۆ ئەو هەموو لێشاوەی وەرگێڕان بکەین، ئەوە ئەو دیاردەیە بەهیچ شێوەیەک مایەی دڵخۆشی نییە، چونکە زۆربەی ئەو کتێب و نامیلکانەی دەکرێنە کوردی هەر شتێک بن وەرگێڕان نین، بەڵکو بریتین لە شێواندنی ئەو دەقانەی کە وەرگێڕدراون. جا ئەگەر سەرلەنوێ وەریانبگێڕینەوە سەر ئەو زمانەی کە بابەتەکەی پێ نووسراوە، ئەوە نووسەری بابەتەکان بەرهەمەکانی خۆیان هەرناشناسنەوە.

هەڵبەتە ئەم شێواندنەش بەئەنقەست نییە، بەڵکو لە ئەنجامی ئەوەوە ڕوودەدات کە زۆربەی وەرگێڕانەکان لە زمانی دووەم، یان سێیەمەوە، جاریش وایە چوارەم و پێنجەمەوە کراون. ئەمەش بێ گومان دەقەکان زۆر لە مەبەست و ستایلی نووسەرەکان دوور دەخاتەوە و وا دەکات ئەو دەقانە تەنیا بەوەی ناوی نووسەرەکانیان لەسەرە بزانرێن هی کێن، ئەگینا هیچیان لەو دەقانە ناچن کە نووسەرەکان نووسیویانن.

بەم دواییانە لێشاوی وەرگێڕان لە فارسی و عەرەبییەوە دەستی پێکردووە و برادەرانی وا هەن کە تەنیا سەرەواوێک لەم دوو زمانە دەزانن خەریکە دەبنە پاڵەوانی ئەو مەیدانە. خاوەن کتێبخانەی واش هەن کتێب بەڕادان دەدەن و داوا لە برادەرێکی فارسی، یان عەرەبی زان دەکەن کتێبێکیان بە پارە بۆ وەربگێڕێت و دواتر بەناوی خۆیان بڵاوی دەکەنەوە. ئەم پەتایە هەر مەپرسە چەند ترسناکە و چۆن پەڕیوەتەوە ناو بواری فەرهەنگدانانیش. هەندێک بەناو فەرهەنگدانەریش هەن هەر لە عەرەبییەوە وەردەگێڕن و دەشڵێن گوایە ئینگلیزی دەزانن و لە ئینگلیزییەوە وەردەگێڕن.

هەر بۆ پێکەنین دەڵێم یەکێک لەوانەی کە خۆی بە سەرچاوەی زانین و زانیاری زمانەوانی و مێژوو دەزانێت و هەمیشە شانازی بە نازناوە زانکۆییەکەوە دەکات و گوایە ٢٥ کتێبی هەیە و دەیان هەزار دانە لە فەرهەنگەکەی چاپکراوە، ڕووەکی (قرة العين) کە بە کوردی (تەڕەتوولە)یە بە (خوڕەی ئاو) وەرگێڕاوە و (برج السرطان) کە بە کوردی (کەلووی قرژاڵ)ە بە (بورجی شێرپەنجە) وەرگێڕاوە و (الشحرور) کە جۆرە باڵندەیەکی ڕەشە لەلای ئەو بۆتە (مێشوولە) و (السرة) واتە (ناوک) لەلای ئەو بۆتە (چاڵێکی بچووک لە ناوەڕاستی گەدە)!!! بەناو فەرهەنگدانەرێکی تر (بيت الشعر) واتە (ڕەشماڵ)ی بە (بەیتی هۆنراوە) وەرگێڕاوە و (الثرى) واتە (خۆڵەپۆت، خۆڵەپۆک)ی بە (زەنگین و دەوڵەمەند) وەرگێڕاوە!! یەکێکی تریان کە تائێستا خۆی بە سەردەستەی وەرگێڕە پڕ بەرهەمەکان دادەنێت (غلاطة سراي) کە ناوی شوێنێکە لە ئەستەمبۆڵ و ناوی تیپێکی تۆپی پێی ئەوێیە بە (هەڵەی سەرای) وەرگێڕاوە!! یەکێکی تریان (يحلق في السماء) واتە (لە ئاسمان دەخولێتەوە)ی کردووە بە (لە ئاسمان تراش دەکات)!! بەم دواییەش برادەرێک لە وەرگێڕانی کتێبێکی دێل کارنیگی ناوی ڕۆمانی (انا کارنینا)ی تۆلستۆی کردووە بە (منم کارنینا) و نەیزانیوە (انا) ناوی کەسێکە و ڕۆمانەکە بەناوی ئەو کەسەیە و بەهیچ جۆرێک ئەو ناوونیشانە نابێتە (منم)!! ساڵانی زووش برادەرێک لەو هەولێرە (حمام) واتە (گەرماو)ی بە ئینگلیزییەکەی کردبووە (Dove) واتە (کۆتر) منیش هەر بۆ گاڵتە بە وەرگێڕەکەم گوت برام ئەرێ لەو گەرماوەدا تەنیا کۆتر سەری دەشوات؟! بەم دواییەش برادەرێکی گەنج کە هەمووی دوو سێ ساڵە کۆلیژی تەواو کردووە و چوار کتێبی قەبارە گەورەی وەرگێڕاوە، دەستەواژەی (What art thou?)ی لە شانۆییەکی شێکسپیردا بە (تۆ چ هونەرێکی؟) وەرگێڕابوو کە لە کوردیدا دەبێتە (تۆ چیت؟)!!

بە ڕاستی ئەم جۆرە هەڵانە مایەی پێکەنین و خۆشین و ئاستی نزمی تێگەیشتنی ئەو بەناو وەرگێڕ و فەرهەنگدانەرانە پیشان دەدەن، بەڵام من بە هیچ جۆرێک گلەیی لەم جۆرە کەسانە ناکەم، بەڵکو گلەیی لەو دامودەزگایانە دەکەم کە ڕێگا دەدەن کتێب و فەرهەنگی وا بەرباد بەبێ پێداچوونەوە لەلایەن کەسانی شارەزاوە چاپ بکرێن. هەڵبەتە کاری پێداچوونەوە بە هیچ جۆرێک لە بەهای هیچ بەرهەمێک کەم ناکاتەوە، بەڵکو بە پێچەوانەوە زۆر لە بەهای وەرگێڕانەکە زیاد دەکات.

جا وەکو ئەرکێکی بە پەلە و گرینگ پێویستە دەزگای وەرگێڕان و خانەی وەرگێڕان و دەزگای سەردەم و دەزگای ئاراس و وەزارەتی ڕۆشنبیری ڕێگا نەدەن هیچ کتێبێک، یان نامیلکەیەک لە چاپ بدرێت بەبێ ئەوەی کەسێکی شارەزا و زمانزان هەڵیان بسەنگێنێت و ئەگەر پێویستیشی بە پێداچوونەوە هەبوو با پێداچۆرەوەشی بۆ دابنرێت. ئەگینا وا کار بڕوات ئێمە بە لێشاو کتێب و فەرهەنگی سەقەت بەچاپ دەگەیەنین و ئەمەش زیانێکی یەکجار مەزن بە ئاستی باوەڕپێکراوی دامودەزگا ڕۆشنبیرییەکانمان و نەوەی دوارۆژ و خوێنەرانیشمان دەگەیەنێت.